

vzdramijo mnogokrat na odločen odpor narodni sovražniki, in tedaj gre v boj za svoje sobrate, poln navdušenja za svoje domovje. Tedaj je močen ko hrast; oči se mu bliskajo in krepka roka mu ne omahuje:

I klonut ne ču nikada,
viek dizat vedro čelo,
prot himbi, proti nepravdi
vojevati ču smjelo. (Str. 99.)

Katalinić je istrski Hrvat in lepa Istra je njegov pesniški miljê. Zeleni griči, obrastli z lovoriko in najbujnejšim cvetjem, se dvigajo kraj morja, in kakor bele ovčice so razsejane po cvetnih tratah borne koče. V teh kočah gospodari beda. Za Učko vzhaja žarko solnce



Maksim Gorkij v ječi.

in nima usmiljenja z bornim ljudstvom. Vsak dan vzhaja, se čudi in zopet zahaja. — Deželico obkroža kakor veliko ogledalo sinje morje, in v njem se ogledujejo beli dvorci bogatašev pa „ubavi stanci istarskih Hrvata“. Taka je dežela, ki jo opeva pesnik, ljudstvo pa, ki v njej prebiva, je potrebno tolažbe... In pesnik je ljubi. To bi bila kratka vsebina njegovih pesmi.

Glavno, v čemer je pokazal Katalinić svojo pesniško individualnost, je vsekakor njegovo miniaturno slikanje. Par rahlih potez, par medlih konturnih barv, in pesniška slika je gotova. Z neko čudovito lahkoto ustvarja te sličice. To občuti tudi pesnik sam, radi česar si je nadel ime „Plagiator“, in poje:

„Kad se spusti nojca mirna,
i zasvietle neba dvori,
slušam tada potok hitri,
u dubravi što šumori

— — — — —
s tog je meni lahko pisat
sitne pjesme i chansone ...

Subjektivnih pesmi ima malo, vse so skoro samo obrazi iz narave, vsi nežni in lepi. (Primeri zlasti: „Zimska pjesma“, „Serenata“, „Romanca“, „Notturmo“, „Na Opatijskoj obali“, „Studen“, „Tri pesmice s jedne žice“, „Chanson“, „Sablasti“ itd. in novejše) V tem je podoben nekoliko našemu S. Jenku. In ravno ta produktivnost chansonov je menda vzrok, da se isti motivi tuintam ponavljajo, kar seveda pesniku ne dela časti. Posebno rad ima nočne scene, nedolžnost spavajočih detet, cvetje in veter, ki ga ziblje. To se večkrat ponavlja. A najrajši ima morje, kadar je mirno, kadar sniva, ker je podoba njegove mirne, nerazburkane duše.

Iz teh chansonov diha povsod sveži narodni ton. Denimo sem samo en primer:

Oj, djevojko, modro oko,
eto sunca, eto cvieća,
eto ptica pjevačica,
eto novog promaljeća,
oj! ... (Str. 108.)

Ali se ti ne zdi, da slišiš iz dalje naivno hrvaško narodno popevko, ki veselo pričeta, polahko izzvoneva, kakor da bi umirala? V tem je Katalinić res mojster.

Drugo, kar ti imponira, ko si prebral knjigo, je pesnikov neomajni patriotizem. (Moderni pesniki sploh menda ne marajo več biti patriotje, ker je prišlo nekako iz mode!) Njegova lepa deželica je bila zatirana od političnih sovražnikov do najnovejšega časa, šele zdaj se je začelo obračati na bolje. Pesnik je navdušen zanjo, in to navdušenje raste ob vsaki priliki.

„Moj je narod branič krsta
svud kô junak stao, —

a sedaj mu obdaja trnjevenec junaško čelo.
Pesnikovo dušo pa

„čuva žar slobode sveti“ (str. 58.)

in te slobode hoče podariti tudi svojemu zatiranemu narodu. Vedno upa lepših dni in to v najbližji prihodnosti. V tem upanju živi:

„Brzo će, brzo slobode danak
otaj nam narod pozdravit strč,
robstvo će minut strašni kô sanak,
slobodu vratit junačka smrt.“ (Str. 24.)